

**Användning av helsekvenser i
skrivprocesser hos finska skribenter i
svenska som andraspråk**

Johanna Hannukainen

Avhandling pro gradu

Examensprogrammet för språkinläring och språkundervisning, Nordiska språk

Institutionen för språk- och översättningsvetenskap

Humanistiska fakulteten

Åbo universitet

April 2025

The originality of this thesis has been checked in accordance with the University of Turku quality assurance system using the Turnitin OriginalityCheck service.

Avhandling pro gradu

Examensprogrammet för språkinläring och språkundervisning, Nordiska språk

Johanna Hannukainen

Användning av helsekvenser i skrivprocesser hos finska skribenter i svenska som andraspråk

Antal sidor: 44 s., bilagor 3 s.

Ämnet i den här avhandlingen är användning av helsekvenser hos finska skribenter i svenska som andraspråk. Syftet med undersökningen är att fördjupa kunskaper om helsekvenser i fyra skribenters skrivprocesser och ta reda på deras egna uppfattningar om helsekvenser. Det är meningen att redogöra för vad för slags helsekvenser det kommer fram i skrivprocesser och skribenternas egna identifieringar samt på vilka sätt reflekterar skribenterna över användning av helsekvenser.

Som material i avhandlingen används en del av KISUVI-projektets material. Materialet består av data från skrivprocesser om en text på svenska av fyra skribenter, listor av helsekvenser som skribenterna har identifierat i sina färdiga texter samt transkriberade intervjuer av skribenterna. Data från skrivprocesser har samlats in med hjälp av programmet GenoGraphiX-Log.

Som metoder har använts kvalitativa metoder med kvantitativa inslag. Helsekvenser som förekom i skrivprocesser och skribenternas listor har kategoriserats i nominalfraser, verbfraser, prepositionsfraser och övriga helsekvenser. Intervjuer har analyserats med hjälp av innehållsanalys. De delar i intervjuerna som handlar om helsekvenser har valts och analyserats vidare.

Resultat visar att det förekom helsekvenser i alla fyra kategorier. Största kategorin var verbfraser. Dessutom kom det fram helsekvenser som skribenterna hade antagligen tagit från uppgiftsbeskrivningen. Likadana uttryck identifierade skribenterna ifrån sina färdiga texter än som förekom i analysen av skrivprocesser. Skribenterna verkar ha motsvarande uppfattningar om vad en helsekvens är. Enligt resultat verkar helsekvenser spela en stor roll i skrivande. I språkundervisning är repetering av helsekvenser något som kunde utnyttjas ändå mer.

Ämnesord: helsekvenser, skrivprocess, andraspråk, svenska

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Syfte	6
1.2 Material och metod	7
1.3 Avhandlingens disposition	7
2 Helsekvenser	8
2.1 Definitioner	8
2.2 Kategorisering	9
2.2.1 Nominalfraser	10
2.2.2 Verbfraser	11
2.2.3 Prepositionsfraser	11
2.3 Identifiering av helsekvenser	12
2.4 Inläring av helsekvenser	13
2.5 Metakognition	13
3 Skrivprocess i andraspråksperspektiv	15
3.1 Från skrivprocess till skrivprodukt	15
3.2 Kelloggs modell	15
4 Tidigare forskning	17
4.1 Tidigare forskning	17
5 Material och metod	21
5.1 KISUVI och GenoGraphiX-Log	21
5.2 Beskrivning av materialet och informanter	23
5.2.1 Skrivuppgiften	23
5.2.2 Egna anteckningar	24
5.2.3 Intervjuer	24
5.2.4 Sammanfattning av materialet	25
5.3 Analysmetoder	26

5.3.1	Kvalitativa metoder	26
5.3.2	Kvantitativa metoder	27
5.3.3	Reliabilitet och validitet	28
6	Resultat	29
6.1	Helsekvenser i skrivprocesser	29
6.1.1	Nominalfraser i skrivprocesser	30
6.1.2	Verbfraser i skrivprocesser	31
6.1.3	Prepositionsfraser i skrivprocesser	32
6.1.4	Övriga helsekvenser	33
6.2	Skribenternas egna identifieringar	33
6.3	Intervjuer	35
7	Diskussion	39
	Litteratur	42
	Lyhennelmä	45

1 Inledning

I min avhandling studerar jag användning av helsekvenser i skrivprocesser i svenska som andraspråk. Med andraspråket avses ett språk som inläraren har lärt sig efter sitt förstaspråk. Begreppet andraspråk kan användas om vilket språk som helst som inläraren har tillägnat sig efter förstaspråk. Med förstaspråk avses språket som inläraren har lärt sig först och oftast används termerna modersmål och förstaspråk parallellt. Med främmande språk avses språk som tillägnas i en miljö där språket inte brukar användas. Skillnaden mellan begreppen andraspråk och främmande språk är alltid inte så självklart. (Abrahamsson 2009, 12–15.) Jag vill redogöra för vad för slags helsekvenser det förekommer i svenska skrivprocesser skrivna av finska inlärare och hurdana uppfattningar skribenterna har om helsekvenser i sina texter. Helsekvenser betyder färdiga uttryck som skribenten producerar på ett automatiskt sätt och som består av två eller flera ord eller språkliga enheter (Wray 2002). Ett exempel på en helsekvens på svenska är *enligt min åsikt*. Det har visat sig att användning av helsekvenser eller färdiga uttryck är ett ekonomiskt sätt att producera text (Sundman 2010, 328).

Det finns olika aspekter som påverkar skrift. Texttypen, kontext och individuella egenskaper är exempel på faktorer som kan påverka sättet att producera text. Inläraren kan till exempel lära sig att skriva genom grammatikundervisning men utan ordförråd eller färdiga uttryck kan formulering av satser vara problematiskt. Om inläraren har brister i grammatiska kunskaper eller ordförråd kan hen använda helsekvenser för att producera ganska flytande text ändå (Sundman 2010, 328). Användning av helsekvenser kan studeras till exempel genom att analysera skrivprocesser och med hjälp av metaspråkliga intervjuer (Mutta 2017; Toropainen 2020 m.fl.; Mutta & Laine 2022, 127). Det har visat sig att helsekvenser spelar en stor roll i svenskinläring av finska elever (Sundman 2010, 335). Dessutom finns det samband mellan flytande produktion av språket och användning av helsekvenser och det kan konstateras att ju mer helsekvenser inläraren har att använda desto mer flytande blir skrivprocessen (t.ex. Sundman 2010, 328, Mutta & Laine 2022, 143).

Skrivprocess och helsekvenser har studerats tidigare och åtminstone en avhandling pro gradu handlar om samma tema (Salminen 2020). Materialet som används i min avhandling har samlats in som en del av KISUVI-projektet som handlar om skrivprocesser av flerspråkiga inlärare (Turun yliopisto, 2023). Projektet presenteras mer i detalj i avsnitt 5.1. Med hjälp av resultat i min avhandling hoppas jag kunna dra några slutsatser om inläring av helsekvenser i

skrivprocesser av universitetsstuderande i svenska språket. Eftersom jag använder data från skrivprocesser, skribenternas egna anteckningar och intervjuer som material blir det intressant att se om det finns skillnader i användning av helsekvenser mellan olika delar i materialet. Skillnader mellan skribenternas egna identifieringar från texter och mina identifieringar från skrivprocesser kan finnas. Det här skulle användas till hjälp i undervisning på det viset att lärare skulle kunna betona till och med helsekvenser som inte förekommer i anteckningarna men som däremot förekommer i texterna. Skribenterna kan ha olika uppfattningar om hur en helsekvens definieras. Det här kan ha påverkat deras tolkningar om sina egna texter och orsaka möjliga skillnader i resultaten när det gäller intervjuerna och anteckningarna som skribenterna har gjort. Eftersom jag har varit en av skribenterna som deltog i undersökningen och en av skrivprocesserna i materialet är min egen är det intressant att ta reda på om det finns drag i mitt eget skrivande som jag inte har märkt tidigare.

1.1 Syfte

Syftet med min undersökning är att fördjupa kunskaper om helsekvenser i fyra skribenters skrivprocesser i svenska som andraspråk och ta reda på skribenternas egna uppfattningar om helsekvenser. Det här försöker jag utreda genom att identifiera och kategorisera helsekvenser som förekommer i skrivprocesser av fyra skribenter. Jag har valt att använda ordet skribent när det gäller inlärare vars skrivprocesser jag använder som material för att göra skillnad mellan inlärare i allmänhet och inlärare som har deltagit i KISUVI-projektet som informanter.

Mina forskningsfrågor är:

1. Vad för slags helsekvenser förekommer det inom briseringar under skrivprocesser?
2. Vad för slags uttryck anser skribenterna själv att de har lärt sig som helsekvenser?
3. På vilka sätt reflekterar skribenterna över användning av helsekvenser i intervjuer?

Med hjälp av resultaten hoppas jag att kunna få mer information om användning av helsekvenser i skrivprocesser. Skribenterna har markerat de uttrycken i sina färdiga texter som de anser motsvara helsekvenser. Dessutom har skribenterna deltagit i en intervju och berättat om sina skrivprocesser och användning av helsekvenser.

1.2 Material och metod

Som material i min studie använder jag en del av KISUVI-projektets material som har samlats in hösten 2022. Materialet som jag använder består av data från skrivprocesser, skribenternas egna anteckningar om helsekvenser i sina färdiga texter och intervjuer av skribenter. Data om skrivprocessen har samlats in med tangentloggningssystemet GenoGraphiX-Log. Skribenterna har identifierat helsekvenser ifrån sina färdiga texter och gjort en lista av uttryck som de anser som helsekvenser. Dessutom har skribenterna deltagit i en intervju och reflekterat över sina skriftvanor.

Analysen utför jag genom att titta på processdata om skrivprocesser och identifierar helsekvenser som förekommer inom briseringar. En brisering är text som skribenten producerar i skrivprocessen mellan två kognitiva pauser som är minst två sekunder långa (Mutta & Laine 2022, 121–122). Dessutom produceras briseringar och därmed också helsekvenser utan pauser och korrigeringar. Jag tittar på varje brisering och identifierar helsekvenser som förekommer i dem med hjälp av kategorisering. I princip kan en brisering bestå av bara en helsekvens men i de flesta fall i mitt material består en brisering av flera helsekvenser. Skribenterna har ombetts kommentera och markera vilka sekvenser som de tycker är helsekvenser i texterna och dessa kommer jag också att inkludera i analysen. Jag läser igenom listorna som skribenterna har gjort om helsekvenser i sina egna texter och kategoriserar även de helsekvenserna. Därefter läser jag de transkriberade intervjuer och markerar de delar som handlar om helsekvenser. Jag analyserar innehållet i intervjuer och redogör för skribenternas reflektioner om helsekvenser. Studien är kvalitativ med kvantitativa drag.

1.3 Avhandlingens disposition

Avhandlingen består av sju kapitel. I kapitlen 2 och 3 presenterar jag teoretiska utgångspunkter för avhandlingen. I kapitlet 4 presenterar jag tidigare forskning om temat. I kapitlet 5 redogör jag för material och metoder som jag använder i min avhandling. Dessutom presenterar jag KISUVI-projektet och tangentloggningssystemet närmare. I kapitlet 6 presenterar jag resultat i studien. I kapitlet 7 sammanfattar jag resultat som jag har fått i studien, diskuterar använda metoder och gör några förslag om framtida studier.

2 Helsekvenser

För att kunna nå en hög nivå på andraspråket måste inlärare kunna använda olika slags helsekvenser som finns i språket (Siyanova-Chanturia & Pellicer-Sánchez 2019, 1). Många olika begrepp används när man talar om helsekvenser och helsekvenser kan ha olika betydelser beroende av situationen och sammanhanget. Även om olika begrepp finns har forskarna samma fenomen i tanken (Weinert 1995, 182; Wray 2002, 8). Dessutom kan helsekvenser kategoriseras på olika sätt. Identifiering av helsekvenser i en text eller i en skrivprocess kan vara problematiskt. Enligt Wray (2002) är helsekvenser uttryck som består av flera ord eller språkliga enheter. Mutta och Laine (2022, 122) formulerar att helsekvenser är uttryck som består av flera ord eller morfem som skrivs utan pauser eller korrigeringar.

I det följande kommer jag att redogöra för definitioner av centrala begrepp, kategorisering och identifiering av helsekvenser samt metakognition. I avsnitt 2.1 redogör jag för olika definitioner av helsekvenser och skillnader mellan olika begrepp som används om helsekvenser. Avsnitt 2.2 handlar om kategorisering av helsekvenser. I avsnitt 2.3 diskuteras om identifiering av helsekvenser och vad ska tas hänsyn till när man identifierar helsekvenser. Avsnitt 2.4 handlar om teoretiska utgångspunkter för inläring av helsekvenser. Avsnitt 2.5 handlar om metakognition.

2.1 Definitioner

Begreppen som används på ett synonymt sätt vid sidan av helsekvenser är till exempel *flerordsenheter*, *helhetsinlända sekvenser* (Sundman 2010), *helfras* (Axelsson 1988; Sundman 2010) och finska begrepp såsom *sanastokeskittymä*, *könttä* och *sanarypäs*. De vanligaste engelska motsvarigheter till begreppet helsekvenser är Wrays (2002) *formulaic sequences* och *formulaic language*. Med *formulaic sequence* avses sekvenser som produceras på ett automatiskt sätt och kan bestå av fler ord eller morfem (Wray 2002, 9). Begreppet *formulaic language* omfattar ofta ett stort antal av definitioner och enligt Wray (2002, 9) kan inte definieras på ett tydligt sätt. Dessutom har Wray (2002) presenterat och redogjort för synonyma begrepp som beskriver olika aspekter i tal om helsekvenser och de här begreppen är bland annat *fixed expressions*, *conventionalized forms*, *lexicalized phrases*, *prefabricated routines* och *multiword expressions* (Siyanova-Chanturia & Pellicer-Sánchez 2019, 2). Identifiering av helsekvenser är komplext eftersom det inte finns en entydig definition av en

helsekvens. En lösning till problemet är att bestämma en definition och identifiera helsekvenser enligt den definitionen och lämna uttryck som inte passar i definitionen utanför även om uttrycken verkar ha samma drag som helsekvenser. (Wray 2002, 44.)

Flerordsuttryck (en. *multiword expressions*) som består av flera ord är inte lika omfattande som *formulaic sequences*. Om man använder begreppet *formulaic sequence* som en definition av en helsekvens kan även enstaka ord definieras som helsekvenser. (Siyanova-Chanturia & Pellicer-Sánchez 2019, 2.) I den här avhandlingen har jag valt att använda begreppet *helsekvens* eftersom det verkar vara det vanligaste i svenska studier och definitionen som jag använder om helsekvenser liknar mera definitionen av begreppet *flerordsuttryck* (en. *multiword expressions*) än definitionen av begreppet *formulaic sequence*. Då går det att begränsa definitionen av en helsekvens och enstaka ord som till exempel ”körkort” kan definieras som helsekvens i den här avhandlingen. I stället kan jag ta hänsyn i bara de uttryck som består av två eller flera ord.

Med begreppet *brisering* kan avses en större enhet än helsekvenser. Som en helsekvens även en brisering produceras utan pauser och korrigeringar. En brisering finns alltså mellan två kognitiva pauser under en skrivprocess (Mutta & Laine 2022, 121–122). En kognitiv paus betyder en paus som är åtminstone två sekunder lång. Två sekunders gräns är allmänt accepterad i forskning. (Mutta & Laine 2022, 127.). Kortare pauser kan vara naturliga pauser till exempel mellan ord och det sker nödvändigtvis inte något medvetet tänkande under pausen. Däremot om en paus är längre än två sekunder är det sannolikt att skribenten tänker på vad hen ska skriva. Längden och innehållet i briseringar kan variera. Skillnaden mellan en helsekvens och en brisering är att briseringar är längre delar av en skrivprocess och kan innehålla flera helsekvenser. Dessutom kan briseringar ses direkt i data från en skrivprocess (se även avsnitt 5.1 och figur 1) medan identifiering av helsekvenser inte kan göras direkt från skrivprocessdata utan kategorisering behövs. Å andra sidan kan en brisering bestå av en helsekvens. I övrigt kan briseringar inte identifieras ifrån färdiga texter utan briseringar tillhör skrivprocessen. Helsekvenser kan dock identifieras även ifrån färdiga texter.

2.2 Kategorisering

Helsekvenser kan kategoriseras i diskursiva, idiosynkratiska, grammatiska, lexikaliska och tematiska (t.ex. Wray 2002; Forsberg 2006; Rasmussen 2015; Salminen 2020; Mutta & Laine 2022). Enligt Wray (2002) kan helsekvenser också delas in i språkbaserade (en. *learner-*

external, fi. *kielikohtainen*) och inlärbaserade (en. *learner-internal*, fi. *oppijakohtainen*) helsekvenser. Språkbaserade helsekvenser är uttryck som oftast förekommer i språket, till exempel *for example* i engelska och *mielestäni* i finska. Inlärbaserade helsekvenser kan vara uttryck som endast förekommer i en viss inlärares text (Mutta & Laine 2022, 125.)

Enligt Sundman (2010, 332) finns det tre olika slags helsekvenser. Helsekvenser kan bestå av en kombination av ord som till exempel en syntaktisk fras kan vara, en kombination av morfem som kan till exempel vara en böjningsform av ett ord eller helsekvenser kan bestå av en hel sats. En syntaktisk fras som till exempel en nominalfras är kan bestå av ett ord eller av flera ord men i min avhandling har jag valt att lämna fras som består av ett ord utanför analysen (se avsnitt 5.3). Eftersom jag endast identifierar uttryck som består av två eller flera ord som helsekvenser har jag bestämt att använda liknande kategorisering om fraser som Sundman (2010) men med några ändringar. Enligt Sundman (2010, 332) finns det (i huvudsak) fyra slags kategorier som syntaktiska fraser oftast hör till: substantivfraser, prepositionsfraser, verbfraser och tidsuttryck.

Tidsuttryck kan däremot uppstå i form av till exempel en prepositionsfras. Det här är en orsak till att jag inte har valt att ha kategorin tidsuttryck utan i stället har valt kategorin övriga helsekvenser till de helsekvenserna som inte kan kategoriseras i nominal-, prepositions- eller verbfraser. I min avhandling kategoriserar jag helsekvenser som enligt definitionen som jag har valt förekommer i mitt material på följande sätt: nominalfraser, prepositionsfraser, verbfraser och övriga helsekvenser.

2.2.1 Nominalfraser

Nominalfras är ett begrepp som är centralt i modern grammatik. De vanligaste nominalfraser är substantiv med eventuella bestämmningar. Typfallet av en nominalfras är till exempel *den lilla flickan*. En nominalfras kan också vara ett ensamt substantiv eller en pronomen som används i stället för ett substantiv, till exempel *flickan* eller *hon*. I syntax kan nominalfraser fungera som subjekt, objekt eller predikativ. Dessutom kan nominalfraser fungera som rektion i en prepositionsfras som till exempel nominalfrasen *flickan* i prepositionsfrasen *bredvid flickan*. (SAS, 204.)

Nominalfraser kan stå ensamma eller ha en eller flera bestämmningar. Bestämningarna kan även vara eller innehålla nominalfraser. I Svenska Akademiens språklära (SAS) presenteras ett exempel av en nominalfras som har bestämmningar som själva är nominalfraser. Huvudordet

i nominalfrasen *den nya stadsarkitektens vilda planer på ett storslaget köpcentrum* är planer. Nominalfrasen *den nya stadsarkitektens* står i genitiv dvs. fungerar som genitivattribut. Prepositionsattributet *på ett storslaget köpcentrum* består av prepositionen *på* och dess rektion *ett storslaget köpcentrum*. *Ett storslaget köpcentrum* är däremot en nominalfras. (SAS, 204–205.) NP är en förkortning som ofta används om nominalfras (en. noun phrase). I min avhandling använder jag ibland förkortningen NP i stället för nominalfras i följande avsnitt.

2.2.2 Verbfraser

En verbfras kan bestå av ett verb eller ett verb och dess bestämningar. Bestämningar som en verbfras får kan vara till exempel objekt till transitiva verb, predikativ eller adverbial. Verbfraser kan delas i finita och infinita verbfraser. Finita verbfraser har ett verb som huvudord och verbet är i presens, preteritum eller imperativ. Ett exempel av en finit verbfras är *han äter*. Infinita verbfraser fungerar på samma sätt som nominalfraser och huvudordet i infinita verbfraser är i infinitiv eller supinum. Infinita verbfraser kan också delas i infinitivfraser och supinumfraser enligt formen av huvudordet. Ett exempel av en infinit verbfras är *att äta*. Flera verbfraser kan bli en verbkedja som till exempel *skulle ha velat göra*. (SAS, 228–230.) Förkortningen VP (eng. verb phrase) används ibland i stället för verbfraser i följande avsnitt av den här avhandlingen.

2.2.3 Prepositionsfraser

Prepositionsfraser kan fungera som adverbial i verbfraser eller prepositionsattribut i nominalfraser. Oftast består prepositionsfraserna av ett huvudord som är en preposition och en bestämning som kallas för rektion. En preposition kan även stå ensam utan rektion. Vanligen kommer prepositionen före sin rektion som till exempel *på sommaren*. Ibland kan prepositionen stå efter sin rektion som till exempel i prepositionsfrasen *grannar emellan*. Rektionen som är alltså en bestämning till en prepositionsfras kan till exempel vara en nominalfras eller en infinitivfras. (SAS, 245–247.) PP är en förkortning (en. prepositional phrase) som används ibland i stället för prepositionsfras i följande avsnitt av den här avhandlingen. Till exempel förekommer prepositioner oftast i undervisningsmaterialet på ett implicit sätt tillsammans med andra ord vilket kan ha lett till att inläraren har lärt sig en prepositionsfras som helhet. Prepositioner kan också framställs på ett explicit sätt i till exempel läroböcker men oftast ser inlärare prepositioner i undervisningsmaterialet som en del av prepositionsfraser och lär sig in hela frasen i stället för bara en preposition.

2.3 Identifiering av helsekvenser

Det finns olika sätt att identifiera helsekvenser. Wray (2002) nämner några analysmetoder att identifiera helsekvenser. Ett sätt att identifiera helsekvenser är intuition även om det inte är väldigt vetenskapligt men passar till analysen av vissa typer av material. ”Shared knowledge” är ett viktigt begrepp eftersom det är vanligt i litteraturen och skapar en grund till hur forskare delar tanken om vad en helsekvens består av. Helsekvenser kan också identifieras enligt strukturen på flera olika sätt. Flytet är också ett sätt att identifiera helsekvenser och det kan inte förekomma pauser mellan ord om två ord ska anses som en helsekvens. (Wray 2002, 20–37.) Att kategorisera och bestämma vilka uttryck i texter är helsekvenser är enklare om textens skrivprocess analyseras. I analysen av skrivprocess kan det förekomma vilka uttryck skrivs utan pauser och korrigeringar. I en färdig text kan det vara problematiskt att identifiera vilka uttryck som är helsekvenser eller vilka ord som är delar av en helsekvens. Helsekvenser produceras nämligen som helheter på ett automatiskt sätt och det antas vara på grund av att de också tillägnas som helheter (Mutta & Laine 2022, 123).

Även lexikaliserade fraser och idiom kan anses som helsekvenser. Det är inte enkelt att identifiera vilka sekvenser i texterna är helsekvenser och vilka sekvenser kreativa sekvenser. Skillnaden mellan helsekvenser och kreativa sekvenser är att helsekvenser ha lärts in som helsekvenser och kreativa sekvenser har producerats med hjälp av grammatiska regler. Kreativa sekvenser kan emellertid bli helsekvenser när inläraren börjar använda uttryck på ett mer automatiskt sätt. Med säkerhet kan inte bestämmas vilka sekvenser är helsekvenser och vilka är kreativa sekvenser. (Sundman 2010, 328–329.)

Det går att identifiera helsekvenser med hjälp av en analys av skrivprocessen till exempel utifrån pauser och det som skrivs mellan pauser. Med hjälp av ett tangentloggningsprogram går det att identifiera helsekvenser som förekommer inom briseringar och då kan man definitivt veta att ett uttryck har skrivits utan pauser. Att identifiera helsekvenser med hjälp av ett tangentloggningsprogram blir nödvändigtvis inte enkelt på grund av att det finns skillnader mellan språk och skribenter. Identifiering av helsekvenser kan vara problematisk bland annat på grund av att beslutet om att identifiera ett uttryck som helsekvens är alltid subjektiv (t.ex. Wray 2008; Siyanova-Chanturia & Pellicer-Sánchez 2019; Mutta & Laine 2022, 127). Enligt Wray (2002, 43) är det nödvändigt att beskriva kriterierna som används när helsekvenser identifieras och samtidigt kan identifiering inte basera sig på ett kriterium utan flera olika drag.

2.4 Inläring av helsekvenser

Sundman (2010, 328) hävdar att helsekvenser kan vara uttryck som språkinlärare har tillägnat som helheter från undervisningsmaterial eller undervisningen. Inlärare kan lära sig helsekvenser både på ett explicit och implicit sätt. Inläringen av helsekvenser i svenska hos finska elever sker på ett explicit sätt genom att eleverna lär sig grammatiska regler och lär sig bilda egna uttryck. De här uttrycken som inläraren lär sig genom grammatiska regler kallas för kreativa sekvenser. Det har också visat sig att eleverna lär sig grammatiska uttryck och strukturer på ett implicit sätt. Implicit inläring sker genom det språkliga inflödet i svenskan. (Sundman 2010, 335.) Frekvens påverkar tillägnandet av helsekvenser speciellt i andraspråket (Wulff 2019, 22). Det har visat sig att produktion av text eller tal påverkas av färdiga helheter dvs. helsekvenser som inläraren har i sitt inlärarspråk (Wulff 2019, 26). Forskningen har visat att andraspråksinlärare kan identifiera helsekvenser i ett språk speciellt när det gäller språkförståelse eftersom inlärare märker fraser som förekommer flera gånger i ett talat eller skrivet språk (Wray 2019, 251; Siyanova-Chanturia & Van Lancker Sidtis 2019, 42–43). Det här skulle betyda att skribenterna kan till exempel identifiera helsekvenser efteråt bättre än samtidigt när de skriver.

2.5 Metakognition

I metakognition ingår olika strategier såsom läsning, reflektion och granskning (Knospe 2018, 123). Metalingvistiska reflektioner är nära till kunskaper om sig själv som inlärare och uppgiftet. Deklarativ metakognitiv kunskap har delats i fyra kategorier. Kategorierna är 1) kunskap om sig själv som inlärare, 2) kunskap om uppgiftet, 3) kunskap om språk och 4) kunskap om strategier. (Knospe 2018, 128–139).

Med metakognition menas kunskap om sig själv och sina tankar och hur medveten en är om sina kunskaper, känslor, inläring och erfarenheter (Haukås m.fl. 2018, 1). Med metaspråklig kunskap avses språkliga kunskaper som inläraren kan redogöra för, till exempel explicita kunskaper i grammatik i andraspråket. Metaspråkliga kunskaper kan belysas genom metaspråklig reflektion. Ofta reflekterar inlärare över sina metaspråkliga kunskaper genom exempel och inte så ofta genom tekniskt metaspråk. Dessutom verkar inlärare följa intuition när de gör språkliga val i skrivprocesser. (Toropainen m.fl. 2020, 111–126.) Metakognition och metaspråkliga kunskaper syns speciellt i reflektionsdelarna av materialet i den här avhandlingen. Skribenterna reflekterar över sina egna skrivprocesser i intervjuerna. Dessutom

har skribenterna markerat helsekvenser i skrivprocesserna vilket kan också ses som metakognition.

3 Skrivprocess i andraspråksperspektiv

I det här kapitlet diskuterar jag teoretiska utgångspunkter för en skrivprocess i andraspråksperspektiv. I avsnitt 3.1 försöker jag redogöra för skillnader mellan skrivprocess och skrivprodukt. I avsnitt 3.2 presenterar jag en kognitiv modell i detalj bakom skrivprocess.

3.1 Från skrivprocess till skrivprodukt

Skrivprocesser och -strategier kan variera beroende på om en dator används eller om en text skrivs på ett traditionellt sätt, dvs. med papper och penna (Malgorzata m.fl. 2025, 464). Skillnaden mellan skrivprocess och en färdig text dvs. skrivprodukt kan förklaras genom att skrivprocessen betyder den process som sker innan texten är färdig och skrivprodukten betyder den färdiga texten. Skrivprocesser leder oftast till en färdig text. Bakom en färdig text finns alltid en skrivprocess som har skett oberoende av textens form. Att skriva en text består av olika delar och skrivprocesser kan variera mycket beroende av individuella skillnader och olika situationer. Exempel på olika genren som har skrivprocess kan vara ett kort textmeddelande eller en längre uppsats. Först finns det nästan alltid planering, sedan kommer själva skrivandet och avslutningsvis redigering och besiktning av texten. Ibland kan texten redigeras samtidigt när man skriver. Den kognitiva processen som sker när man skriver är en komplex händelse. När skrivprocessen sker på ett andraspråk kan det påverka olika delar av skrivprocessen på olika sätt. Skrift kan till exempel vara långsammare och skribenten kan ha flera pauser i skrift.

3.2 Kelloggs modell

Kellogg (1996) beskriver skrivprocess genom en kognitiv modell som presenterar arbetsminnets del i en skrivprocess. I modellen är skrivprocessen presenterade av ett förstaspråksperspektiv men samma drag kan tillämpas i skrivprocesser på andraspråket. Arbetsminne är en central faktor som behövs i olika kognitiva uppgifter som till exempel i skrivning och läsning. Arbetsminnet kan genomföra och använda erfarenheter och kunskaper som bevaras i långtidsminnet. I Kelloggs modell presenteras olika processer som sker under språkproduktion i tal, handskrift och maskinskrift. Språkproduktion kan delas i tre kategorier som är formulering, verkställande och monitorering. Det sker två grundläggande processer och flera underprocesser i alla de här tre kategorier av språkproduktion. Alla system använder resurser av arbetsminne. (Kellogg 1996, 57.)

Ett system av språkproduktion kan användas i olika former av språkproduktion. Ett exempel är formulering som betyder planering av idéer och översättning av dem till satser som kan används i både skrift och tal. Verkställande består av underprocesserna programmering och utföring. I monitorering ingår underprocesserna läsning och redigering. I modellen presenteras de här tre kategorier i den här ordningen men det betyder inte att skrivprocessen alltid sker i den här ordningen utan alla system påverkar varandra och arbetsminnet på olika sätt. Processer som sker under formulering och monitorering är oftast kontrollerade men processer i verkställande kan vara automatiserade. Underprocesserna som sker under språkproduktion förklarar det som i praktiken sker under skrivprocessen. Planering betyder att sätta upp mål och tänka på idéer som stöder de här målen. Med översättning avses formulering av idén till en lingvistisk form. Programmering och utföring kan förklaras till exempel genom att när en text ska skrivas behövs muskler som utför texten efter översättningen och något synligt produceras. Läsning och redigering är delar av monitorering som anslutas till finslipning av texten men kan också ske i tidiga faser av en skrivprocess. Redigering kan definieras som jämförelse mellan det som skribenten har avsett och det som hen har producerat. Redigering kan förekomma i flera olika former. Redigering kan även ske innan en sats är producerats. (Kellogg 1996, 58–62.)

Processer som sker under formulering påverkar processer av monitorering och tvärtom. Dessutom påverkar monitorering verkställandet. Formulering och monitorering påverkar kvaliteten av texten medan alla tre system påverkar flytet i texten. Modellen visar att formulering kräver arbetsminnets kapacitet mest och verkställande minst. Individer har skillnader mellan olika system vilket kan delvis förklara skillnader mellan skrivfärdigheter. (Kellogg 1996, 70–71.)

4 Tidigare forskning

I det här kapitlet presenterar jag tidigare forskning kring teman helsekvenser och skrivprocess.

4.1 Tidigare forskning

Det har gjorts flera studier om skrivprocesser och användning av tangentloggningsprogram har ökat medan de senaste åren. Olika program att spara skrivprocesser har även utvecklats. Tangentloggningsprogram används oftast i experimentella studier för att forska i kognitiva processer men så småningom har olika program använts i undervisning till exempel genom att erbjuda möjligheter att reflektera över ens skrivande. Utöver lingvistik har tangentloggningsprogram använts även i andra områden såsom pedagogik, psykologi och neurovetenskap. (Lindgren m.fl. 2019, 1.)

Salminen (2020) har studerat helsekvenser i franska och svenska skrivprocesser och texter i sin avhandling pro gradu. I avhandlingen användes programmet ScriptLog och skribenterna studerar franska och svenska vid universitet antingen som huvudämne eller biämne. Syftet med Salminens studie var att redogöra för hur stor del av texterna består av helsekvenser. Dessutom var syftet att redogöra för kategorier som helsekvenser i skrivprocesser och texter hör till. Eftersom Salminen undersökte både skrivprocesser och färdiga texter var det möjligt att jämföra mellan processen och den färdiga produkten och redogöra för om det finns skillnader mellan användning av helsekvenser i franska och svenska. Dessutom var det möjligt att undersöka helsekvenser under skrivprocesser och i färdiga texter. Som material använde Salminen franska och svenska skrivprocesser och texter skrivna av fyra universitetsstuderande. Informanterna skrev en text på svenska och en på franska med programmet ScriptLog. Dessutom bestod materialet i avhandlingen av intervjuer av informanterna efter skrivandet och enkäter om informanternas bakgrund. Salminen påpekar att det är viktigt att definiera begreppet helsekvens för att kunna identifiera dem från materialet (Wray 2009, 28; Salminen 2020). Definiering av begreppet och kategorisering av helsekvenser samt den lineära texten som ScriptLog producerar användes som metoder i avhandlingen. Salminen (2020) använde det franska begreppet *séquence préfabriquée* som Forsberg (2006) har presenterat enligt Wrays (2002) definiering att en helsekvens är ett uttryck som består av åtminstone två ord och som inlärare tillägnar antagligen som helheter och således producerar som helheter (Salminen 2020). Informanterna producerade ett mindre

antal helsekvenser i svenska texter än i franska texter. Lexikaliska och diskursiva helsekvenser som ibland används som kategorier var de mest frekventa kategorierna i franska och i svenska texter. Dessutom hade informanterna individuella skillnader mellan de två språken. (Salminen 2020.)

Mutta och Laine (2022) har forskat i flytet av skrivprocesserna hos flerspråkiga skribenter i en fallstudie som hör till KISUVI-projektet. Briseringar och helsekvenser i skrivprocesserna har analyserats eftersom de skrivs utan pauser och ett högre flyt i texten betyder ofta att skrivprocessen sker utan långa pauser eller korrigeringar (Spelman Miller 2006; Mutta 2020; Mutta & Laine 2022, 122). Syftet med studien var att redogöra för vilka slutsatser kan dras om briseringar, helsekvenser och flytet i skribenternas förstaspråk och andraspråk med hjälp av tangentloggning av skrivprocesser. Även i den här studien användes GenoGraphiX-Log som tangentloggningsprogram. Flytet kan mätas till exempel genom att analysera antalet eller längden av pauser och längden av briseringar. Även antalet av helsekvenser påverkar skrivprocessens flyt. Ju mera helsekvenser finns desto flytande blir processen. Materialet i studien bestod av en del av KISUVI-projektets material. I studien användes tre skribenters skrivprocesser i finska (förstaspråk) och franska (andraspråk). Skribenterna skrev alltså tre texter på finska och tre på franska. Sammanlagt fanns det 18 texter. Skribenterna var deltagare på en kurs i franska vid ett universitet. Dessutom deltog skribenterna i en intervju om skrivprocessen. Intervjun användes dock inte som material i den här studien. Resultaten i Mutta och Laines (2022) artikel visar att skribenterna skrev på ett mer flytande sätt på sitt förstaspråk än andraspråk även om det finns variation. Skribenterna som var van vid att skriva på datorn skrev också på ett mer flytande sätt. Språkkunskap påverkade också flytet av skrivprocessen speciellt i franska. Avancerade skribenter kunde använda likadana skrivstrategier i förstaspråk och andraspråk men svagare skribenter hade problem med att skriva på samma sätt i andraspråk än på förstaspråk. Det kom fram längre briseringar i skrivprocesser i förstaspråk och andraspråk av mera flytande skribenter. (Mutta & Laine 2022, 132–144.)

Knospe (2018) har forskat i skrivprocessen och metakognitionen i en fallstudie. Syftet med studien var att forska i reflektioner av en student av hans skrivprocesser. Det här forskades genom att studera metakognitiv kunskap i reflektioner. Dessutom studerades vad för slags metakognitiv kunskap kan identifieras och utveckling av metakognitiva kunskaper. Som material användes reflektioner om skrivprocesser av en student under tre månader. Under den

här tiden skrev skribenten fem olika texter, fyra på tyska och en på engelska. Skribentens förstaspråk är svenska. Engelska och tyska är två främmande språk av skribenten. I studien användes tangentloggningsprogrammet Inputlog och skärminspelningsprogrammet Camtasia till hjälp med inspelningen av skribentens skrivprocesser. Fokuset i analys av materialet i den här studien var i skribentens egna reflektioner. (Knospe 2018, 125–126.) I Knospes (2018, 127–128) analys koncentreras endast på deklarativ metakognitiv kunskap medan det också finns procedural och kognitiv metakognitiv kunskap. Resultat i Knospes studie visar att skribenten reflekterade på ett kritiskt sätt mot sitt eget skrivande och påstod att det är skribentens eget fel att hen inte kunde vissa grammatiska regler. Skribenten insåg också att det fanns skillnader mellan olika ämnen att hur mycket hen hade att säga i texten. Till exempel förklarade skribenten att hen kände sig mer inkluderade när hen fick skriva om ett ämne som var bekant från tidigare. Reflektioner visade att skribenten hade höga kunskaper om uppgiften som i det här fallet var en argumenterande text. (Knospe 2018, 128–136.)

Sundman (2010) har forskat i användning av helsekvenser i finska skolelevs skrivande. Som material hade Sundman svenska texter skrivna av 17 elever vars modersmål är finska i årskurserna 8 och 9. Sammanlagt bestod materialet av 64 uppsatser. Nästan varje elev skrev sammanlagt fyra texter. Eleverna skrev en text i årskurs 8 och tre texter i årskurs 9. Syftet med undersökningen var att visa vilken roll helsekvenserna har i texterna. Som metod var att jämföra elevernas texter med varandra och med texterna i läromedel som eleverna använder. I identifiering av helsekvenser i elevtexterna använde Sundman flera kriterier. Kriterierna var att uttrycket ska förekomma i läromedlet i nästan identisk form än i texter, uttrycket ska förekomma ofta i läromedlet, uttrycket ska förekomma i flera elevers texter och det ska vara i korrekt form. Eleverna använde ganska ofta samma strukturer och uttryck som förekom i instruktioner av uppgifter och ”inspirationsfrågor”. Eleverna använde helsekvenser i texterna ofta och några texter var nästan helt skrivna med hjälp av färdiga uttryck. Helsekvenser som eleverna använde i texterna är till exempel *jag heter x, på fritiden, på sommaren och med kompisar*. Det förekom substantivfraser, prepositionsfraser, tidsuttryck och verbfraser i elevtexterna. Substantivfraser som har possessivpronomenet *min* förekom ofta i materialet, till exempel *min familj* och *mina kompisar*. Exempel på prepositionsfraser och tidsuttryck som var frekventa i materialet är till exempel *på sommaren* och *i framtiden*. Verbfraserna som kom fram i materialet är till exempel *åka skidor* och *spela musik*. I övrigt var behärsningen av verbfraser på en hög nivå hos elever och jämfört med elevernas nivå överhuvudtaget verkar det som att eleverna lär sig speciellt verbfraser som helheter, alltså helsekvenser. Resultaten

visade även att helsekvenser erbjuder inlärare målspråksenliga uttryck som hen kan använda och genom att använda helsekvenser på ett målspråksenligt sätt kan hen lära sig grammatiska strukturer på ett implicit sätt. (Sundman 2010, 327–335.)

Breuer (2019) har forskat i flytet skrivprocesser i förstaspråk och främmande språk. I studien analyserades skillnader mellan första- och andraspråket när det gäller olika delar av skrivprocessen, dvs. planering, skrivande och revision av texten. Syftet med studien var att förstå hur skribenterna använder olika strategier under skrivprocessen och studera i effektivitet av olika strategier. I den här studien användes tangentloggningsprogrammet Translog 2006. Informanterna i studien var tyska studenter av engelska språket som hade tyska som förstaspråk och engelska som främmande språk. Som resultat förekom att informanterna använde väldigt lite tid för planering och revision av texten. Resultaten visade att informanterna gjorde granskning av texten medan de skrev. Mer effektivt hade varit att göra revisionen av texten efter att ha skrivit den (Chenoweth & Hayes, 2001; Breuer 2019, 202). Språk, text typ och olika strategier av planering påverkar hur inläraren förhåller sig till skrivande och skrivprocessen. (Breuer 2019, 190–205.)

5 Material och metod

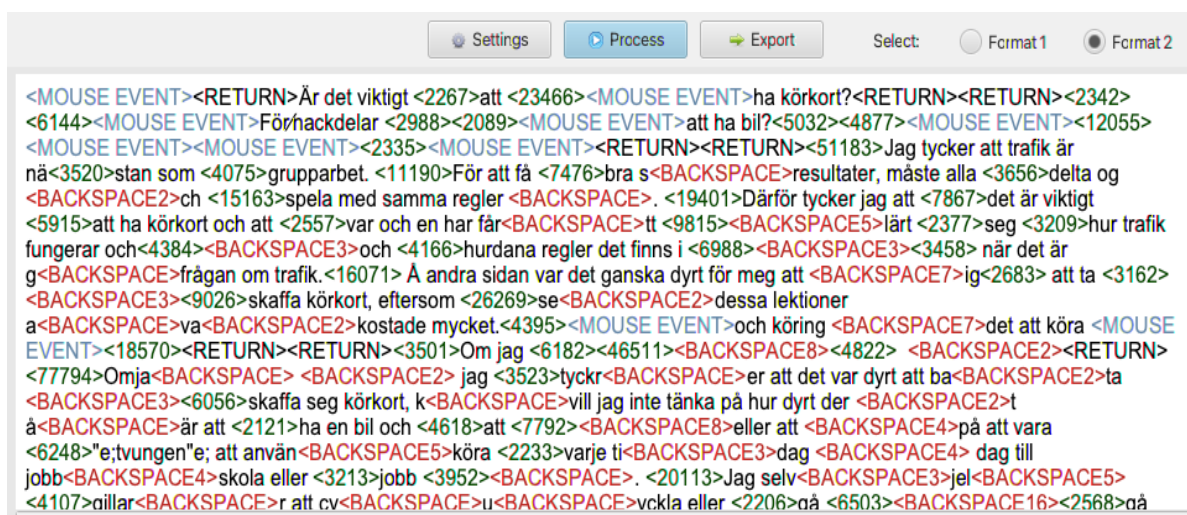
I det här kapitlet presenterar jag det material och de metoder som jag använder för att svara på mina forskningsfrågor. I avsnitt 5.1 beskriver jag KISUVI-projektet och programmet GenoGraphiX-Log. I avsnitt 5.2 redogör jag för materialet och materialinsamling i den här avhandlingen. I avsnitt 5.3 presenterar jag metoder som används i den här avhandlingen och beskriver hur materialet analyseras.

5.1 KISUVI och GenoGraphiX-Log

Material som jag analyserar i min avhandling är en del av KISUVI-projektet som började på instituten av språk och översättningsvetenskap vid Åbo universitet i januari 2022. Projektet finansieras av Konestiftelsen (2022–2025). KISUVI handlar om skrivprocesser av flerspråkiga inlärare och visualisering av helsekvenser i skrivprocesser och flytet i skrivprocesser med hjälp av grafteori. Projektet fokuserar på flytet av skrivande på ens förstaspråk och andraspråk och speciellt forskning i användning och producering av helsekvenser. I projektet används tangentloggningsprogrammet GenoGraphiX-Log. (Turun yliopisto, 2023.)

Att kunna identifiera helsekvenser på ett objektivet sätt behövs ett program som samlar data om olika redigeringar av texten och till exempel pauser (Lindgren & Sullivan 2019; Mutta & Laine 2022, 127). Med hjälp av ett program kan utredas om ett uttryck är skrivet utan pauser och korrigeringar och om det då kan vara en helsekvens. Det finns många olika tangentloggningsprogram som har utvecklats för att spara skrivprocessen vilket betyder att det finns intresse för analys av en skrivprocess (Leblay & Caporossi 2015, 172.). GenoGraphiX-Log, alltså GGX-Log är ett tangentloggningsprogram som har använts för att samla in materialet och spara skrivprocesserna som jag studerar i min avhandling. Med GGX-Log är det möjligt att analysera olika delar och faser i en skrivprocess (Mutta & Laine 2022, 123). I tillägg till GGX-Log finns det även andra tangentloggningsprogram som kan användas att spara och visualisera skrivprocesser (Lindgren m.fl. 2019, 1). Dessutom kan skrivprocesser visualiseras på olika sätt med hjälp av programmet (Turun yliopisto, 2023). Visualiseringen är en av de viktiga fördelar som förekommer i tillägg till andra data i tangentloggningsprogram (Leblay & Caporossi 2015, 172).

Det finns flera olika delar av en skrivprocess som man kan forska i. Många delar av en skrivprocess kan analyseras och visualiseras med hjälp av programmet. Till exempel korrigeringar under en skrivprocess och mängden av tecken är aspekter som man kan koncentrera sig på i analysen av en skrivprocess. Det är även möjligt att analysera hur många eller långa pauser skribenten har i en skrivprocess. Briseringar inom en skrivprocess kan även visualiseras. En brisering består av text som produceras mellan två pauser och utan program som redogör för pauser skulle det vara omöjligt att veta när skribenten har haft pauser i skrivandet. Med hjälp av GGX-Log är det möjligt att ta fram briseringar. Ett sätt att identifiera briseringar i en skrivprocess är till exempel med hjälp av Linear text-funktionen. Nedan finns en exempelbild (figur 1) på hur funktionen ser ut i programmet.

Figur 1 Början av skrivprocessen av skribent (2031). Siffrorna i bilden visar pauser som är över två sekunder som skribenten har tagit.

Med Linear text-funktionen syns briseringar som förekommer mellan pauser som är över två sekunder långa. Siffrorna i texten i figur 1 syftar på längden av pausen. Till exempel <2267> betyder att pausen är 2,267 sekunder lång. Exempel av briseringar som kan identifieras i texten är ”<15163>spela med samma regler<BACKSPACE>.<19401>” och ”<4166>hurdana regler det finns i <6988>”. Markeringar som <BACKSPACE>, <MOUSE EVENT> och <RETURN> syftar på olika redigeringar och användning av datormusen under skrivprocessen.

5.2 Beskrivning av materialet och informanter

Materialet i den här studien består av data från KISUVI-projektets (se avsnitt 5.1 om projektet) material och materialet som jag använder är en del av ett större material som har samlats in 2022. Materialet som jag använder i den här avhandlingen kan delas i tre olika delar: skrivprocesser, skribenternas anteckningar och transkriberade intervjuer. I min avhandling har jag valt att studera användningen av helsekvenser av fyra skribenter.

Jag har valt de här fyra skribenterna eftersom de är universitetsstudenter som kan sägas ha avancerade kunskaper i svenska eftersom de studerar nordiska språk antingen som huvud- eller biämne och har erfarenhet om att skriva akademiska uppsatser på svenska på universitetsnivå. Dessutom har de här fyra skribenterna också markerat helsekvenser som de själva har identifierat i sina egna texter och deltagit i en intervju vilket gäller inte andra informanter som har deltagit i KISUVI-projektet. Skribenterna vars skrivprocesser och reflektioner jag använder som material har deltagit i en undersökning som en del av en kurs vid universitet. Skribenterna har godkänt att ta del i undersökningen som del av KISUVI-projektet. Ursprungligen var det fem skribenter som deltog i kursen och materialinsamlingen. En av skribenterna hade inte identifierat helsekvenser i sin text vilket ledde till att jag valde att använda endast fyra skribenters skrivprocesser, anteckningar och intervjuer som material i den här avhandlingen.

Jag har fått tillgång till materialet genom Seafile och skrivprocesser, skribenternas anteckningar och intervjuer var färdigt pseudonymiserade. I materialet av KISUVI har skribenterna vars processer och intervjuer jag analyserar pseudonymiserats med numren 2028, 2029, 2030 och 2031. I min avhandling kallar jag skribenterna för skribent 1 (2028), skribent 2 (2029), skribent 3 (2030) och skribent 4 (2031) för att vara konsekvent i analysen av skrivprocesser och skribenternas egna reflektioner även om det inte är meningen att jämföra skribenterna med varandra.

5.2.1 Skrivuppgiften

För KISUVI-projektets ändamål samlades in data om skrivprocesser i olika språk. De skribenterna vars skrivprocesser och reflektioner jag studerar i min avhandling skrev sammanlagt tre argumenterande texter: en på engelska, en på finska och en på svenska. Skribenterna laddade ner programmet GGX-Log i sina datorer och skrev en text på engelska och en på finska under lektionen. Skribenterna använde GGX-Log till hjälp med att spara data

från skrivprocesserna. Ämnet av den engelska texten handlade om studentutbyte och ämnet av den finska texten handlade om att arbeta under studierna. Den svenska texten skrev skribenterna senare via Zoom och använde likaså GGX-Log till hjälp med att spara skrivprocessen. Skribenterna hade ungefär 15–20 minuter tid att skriva en argumenterande text på svenska om fördelar och nackdelar med att ta körkort och ha bil.

5.2.2 Egna anteckningar

Som en del av deltagandet i undersökningen ombads skribenterna också att markera de uttryck som de tycker att kan anses som helsekvenser i sina egna svenska texter. Det här gjorde skribenterna hemma efteråt. Skribenterna identifierade helsekvenser ifrån sina färdiga texter och gjorde en lista som också kallas för skribenternas egna anteckningar.

En personlig uppfattning om identifiering av helsekvenser i min text är att jag valde och markerade uttryck som jag tyckte var helsekvenser ungefär enligt definitionen av ”flera ord som skrivs tillsammans och uttryck som jag brukar använda när jag skriver”. Skribenterna kan ha olika uppfattningar om vad en helsekvens är och uppgiften kan ha förstått på olika sätt. Dessutom varierar antalet av helsekvenser i skribenternas egna anteckningar.

5.2.3 Intervjuer

Genast efter avslutad skrivprocess deltog skribenterna i en finskspråkig retrospektiv (stimulated recall) intervju där intervjuaren ställde frågor om individuella skrivvanor och skrivprocessen på svenska. Stimulated recall interview är ett sätt att intervjua som används på det viset att den intervjuade tittar på en inspelning om sitt beteende och efteråt reflekterar över sitt beteende (Nguyen m.fl. 2013, 1).

Intervjun skedde via Zoom och intervjuerna transkriberades av skribenterna själva. Dessa transkriberingar är på finska och de svenska översättningarna i avhandlingen är mina egna. Intervjuerna är gjorda genom att använda en så kallad stimulated recall interview -metod. I det här materialet som jag använder har informanterna reflekterat över sitt beteende och sina redigeringar under skrivprocessen av den svenska texten. Skribenterna reflekterade över den egna skrivprocessen med hjälp av frågor som intervjuaren ställde samtidigt när de tillsammans tittade på inspelningen. Frågorna ställdes på finska och är skrivprocessrelaterade som kan märkas i exempel 1:

- (1) ...mietitkö sä kirjoittaessa niinku kielioppia tai sääntöjä? Ja onko se erilaista eri kielissä? (...tänker du på grammatik eller regler när du skriver? Och varierar det enligt språk?). (Skribent 2, intervju).

I exempel 1 ställer intervjuaren en fråga om skribenten tänker på grammatiska regler under skrivprocessen och om det finns variation mellan olika språk när det gäller fundering av grammatik och regler.

5.2.4 Sammanfattning av materialet

Som material kommer jag endast använda data från skrivprocesser, anteckningar och intervjuer som gäller de svenska texterna. En av skribenterna vars skrivprocess, anteckningar och intervju jag kommer att analysera är jag själv. På den tiden som jag deltog i undersökningen visste jag inte att jag kommer att använda materialet av projektet i min avhandling pro gradu. I tabell 1 sammanfattas det analyserade materialet.

Tabell 1. Sammanfattning av materialet

	Skribent 1	Skribent 2	Skribent 3	Skribent 4
Längden av skrivprocess	00:22:19	00:31:57	00:29:46	00:25:09
Antalet helsekvenser i anteckningar	11	6	14	13
Antalet ord i transkriberad intervju	3521	4491	3828	5660

I tabell 1 har jag sammanfattat materialet. Tabellen visar också variationen mellan skribenter och belyser storlek av materialet. Längden av skrivprocessen betyder tiden som består av aktiv skrivtid och pauser i den sparade skrivprocessen. Med antalet helsekvenser i anteckningar avses skribenternas markerade helsekvenser. Intervjuerna är transkriberade och i tabellen syns längden av transkriberingarna.

5.3 Analyismetoder

Den här avhandlingen är en kvalitativ studie med kvantitativa inslag. Jag beskriver kvalitativa metoder i avsnitt 5.3.1 som omfattar den största delen av analyismetoder i min avhandling. I avsnitt 5.3.2 beskriver jag kvantitativa metoder. Avsnitt 5.3.3 handlar om reliabilitet och validitet av den här studien.

5.3.1 Kvalitativa metoder

Innehållsanalys är en vanlig analysmetod som används i kvalitativa undersökningar. En innehållsanalys kan göras på ett deduktivt eller induktivt sätt eller man kan kombinera både och. En induktiv innehållsanalys görs utifrån materialet och en deduktiv innehållsanalys betyder att en färdig grund som är baserad på tidigare forskning och en teori används och materialet analyseras utifrån teori. Teorin som används till grund för undersökning kan också vara flexibel och då kan det vara möjligt att skapa nya begrepp utifrån materialet och använda ett induktivt analysätt (Downe-Wamboldt 1992, Sandelowski 1995, Elo & Kyngäs 2008; Kyngäs m.fl. 2011, 139.) I min avhandling skapar jag dock inte några nya begrepp i materialet utan använder ett deduktivt sätt, dvs. teoridrivna innehållsanalys att analysera materialet. Teorin som används är definition av begreppet helsekvens. Det kan dock förekomma oväntad information i materialet som jag förstår diskuterar i sammanfattningen. Materialet som jag har analyserat består av tre olika delar. Därför att kombinera olika analysätt verkar tillämpligt. Intuition spelar inte en märklig roll i min analys men som sagt tidigare är identifiering av helsekvenser alltid mer eller mindre subjektivt.

I analysen av skrivprocesser kommer jag att använda struktur och flytet som analysmetoder (se avsnitten 2.1 och 2.2 om definitionen och kategorisering). Helsekvenser som jag identifierar från skrivprocesser ska bestå av åtminstone två ord och ska förekomma inom en brisering vilket betyder att helsekvenser har skrivits utan pauser och korrigeringar. Jag identifierar helsekvenser från skrivprocesser enligt följande kriterier:

- Består av två eller flera ord och förekommer i skrivprocessen inom en brisering.
- Ingår i någon av tre kategorier (nominalfraser, verbfraser och prepositionsfraser) eller på ett annat sätt är en idiomatisk fras som förekommer frekvent i skrivprocessen.

Även ord som består av två eller flera morfem kan avses som helsekvenser (se även avsnitt 2.2) men jag har uteslutit dem från analysen. Svenskan skiljer sig på ett morfologiskt sätt från till exempel finskan vilket betyder att till exempel svenskans *enligt min åsikt* innehåller flera ord och finskans *mielestäni* innehåller bara ett ord men flera morfem.

För det första analyserar jag skrivprocesserna i processdata och tittar på vilka helsekvenser det förekommer inom briseringar. Helsekvenserna som jag analyserar i materialet är uttryck som skrivs utan pauser och korrigeringar. Det kan finnas flera helsekvenser inom brisering (se även avsnitt 2.1). Programmet GGX-Log har jag laddat ner i min dator och skrivprocesserna som är anonymiserade matar jag in i programmet. Till hjälp med att identifiera briseringar i en skrivprocess använder jag Linear text-funktionen. Jag tittar på varje brisering och identifierar helsekvenser inom briseringarna med hjälp av definition och kategorisering. Jag kategoriserar helsekvenser i tre kategorier men i tillägg till kategorierna *nominalfraser*, *verbfraser* och *prepositionsfraser* har jag valt att använda kategorin *övriga* till de uttryck som verkar vara helsekvenser men inte kan kategoriseras i de föregående tre kategorier. Som hjälp för kategorisering skriver jag ner alla identifierade helsekvenser i en Excel-fil och markerar till vilken av kategorierna helsekvensen hör.

Den andra delen av materialet analyserar jag också med hjälp av kalkylbladsprogrammet Excel. Jag läser genom skribenternas egna listor och markerar helsekvenser i en Excel-fil och kategoriserar helsekvenser enligt samma kategorier som helsekvenser som kommer fram i skrivprocesser. Helsekvenser presenteras i analysdelen i den form de förekommer i materialet. Om en helsekvens inte är målspråksenlig på ett grammatiskt sätt, har jag markerat helsekvensen med ”*”, till exempel *vikarie jobb**.

Tredje delen av analysen består av genomläsning av transkriberade intervjuer av skribenterna. Innehållsanalys används i analysen av intervjuer. Jag läser transkriberingarna och väljer de delar i intervjuer som antingen på ett explicit eller implicit sätt handlar om helsekvenser. Ett explicit sätt betyder att något sägs direkt och implicit syftar på ett indirekt sätt. Alla delar som handlar om helsekvenser presenterar jag i excerpter i resultatdelen av den här avhandlingen.

5.3.2 Kvantitativa metoder

Analysmetoder som jag har använt i den här avhandlingen är i stor del kvalitativa men kvantitativa inslag finns. I tillägg till de analysmetoder som jag beskrev i föregående avsnitt har jag använt kvalitativa metoder. Jag har kategoriserat helsekvenser i skrivprocesser i fyra

olika kategorier efter identifiering och räknat dem. Jag har använt kalkylbladsprogrammet Excel till hjälp att räkna och kategorisera helsekvenser. Jag har räknat hur många helsekvenser det finns i varje kategori och kategoriserat helsekvenser av var och en skribent separat. Dessutom har jag räknat hur stora delar varje kategori omfattar av helsekvenserna som förekommer.

5.3.3 Reliabilitet och validitet

Med reliabilitet avses pålitlighet av studien. Materialet har samlats in med hjälp av GGX-Log. Briseringar i skrivprocesser har identifierats med hjälp av programmet. Analys av helsekvenser i skrivprocesser har gjorts genom att identifiera helsekvenser som förekommer inom briseringar. Även om vissa kriterier har använts till att identifiera helsekvenser kan några misstag finnas. Helsekvenser som förekommer i skribenternas egna anteckningar har presenterats i den form de finns i materialet. Till och med intervjuer har använts som material i den här avhandlingen och transkriberade intervjuer har genomgått med tanke på att diskussioner som gäller helsekvenser ska analyseras. Validiteten syftar på trovärdighet av studien. Studien omfattar fyra skribenter och analys koncentrerar på identifiering av helsekvenser. Resultat visar användning av helsekvenser under skrivprocessen från fyra olika skribenterna. Identifiering av begreppet helsekvens samt kategorisering i den här avhandlingen har jag försökt beskriva så i detalj som möjligt för att höja studiens validitet.

6 Resultat

I det här kapitlet presenteras resultatet och besvaras de tre forskningsfrågorna. I avsnitt 6.1 redogörs för analysen av helsekvenser i skrivprocesser. I avsnitt 6.2 presenterar jag resultat om skribenternas egna anteckningar om helsekvenser. Avsnittet 6.3 handlar om resultat som jag har fått av helsekvenser i intervjuer. För att repetera forskningsfrågorna presenterar jag dem här en gång till (se avsnitt 1.1):

1. Vad för slags helsekvenser förekommer det inom briseringar under skrivprocesser?
2. Vad för slags uttryck anser skribenterna själv att de har lärt sig som helsekvenser?
3. På vilka sätt reflekterar skribenterna över användning av helsekvenser i intervjuer?

6.1 Helsekvenser i skrivprocesser

I det här avsnittet svarar jag på den första forskningsfrågan. Helsekvenser som förekommer under skrivprocesser består av olika slags grammatiska fraser. I alla skrivprocesser förekommer det olika mängder av helsekvenser. Enligt kategorisering och identifiering jag använde fanns det 75 helsekvenser i skrivprocessen av skribent 1, 103 helsekvenser i skrivprocessen av skribent 2, 148 helsekvenser i skrivprocessen av skribent 3 och 50 helsekvenser i skrivprocessen av skribent 4. Sammanlagt kom det fram 376 helsekvenser.

Några helsekvenser har förekommit i skrivprocesserna flera gånger och alla gånger har räknats med. Det här kan antingen bero på att skribenten repeterar samma helsekvenser i texten eller att skribenten har redigerat texten och nya briseringar har producerats vilket kan leda till att samma helsekvenser förekommer inom likadana briseringar. I alla skrivprocesser som har analyserats förekommer det nominalfraser, verbfraser och prepositionsfraser som kan på något sätt identifieras som helheter. Största delen av identifierade uttryck var klara och hörde till någon av tre kategorier men dessutom förekom uttryck som var relativt frekventa men inte kunde identifieras som fraser. De här uttrycken har jag presenterat i avsnitt 6.1.4. Skrivprocesserna är av varierande längd och flera helsekvenser förekommer i längre skrivprocesser.

6.1.1 Nominalfraser i skrivprocesser

Nominalfraser som består av två eller flera ord och skrivs utan pauser och korrigeringar förekommer i alla fyra skrivprocesser. Ungefär 25 % av alla helsekvenser i skrivprocesserna är nominalfraser. I exempel 2–10 återges flera excerpter av nominalfraser som består av två eller flera ord:

- (2) ganska mycket (skribent 1)
- (3) mina föräldrar (skribent 1)
- (4) andra människor (skribent 2)
- (5) en viss frihet (skribent 2)
- (6) flera för- och nackdelar (skribent 2)
- (7) sig själv (skribent 3)
- (8) fördelar och nackdelar (skribent 3)
- (9) för-/nackdelar (skribent 1)
- (10) dessa lektioner (skribent 4)

Excerpten 6, 8 och 9 är NP som skribenterna kan ha tagit direkt från uppgiftsbeskrivningen. Det finns även vissa nominalfraser som förekommer i flera skribenters skrivprocesser. Exempelen av sådana nominalfraser är excerpter 6, 8, 9, 11, 12 och 13.

- (11) en större stad (skribent 2)
- (12) ett större stad* (skribent 3)
- (13) stora städer (skribenterna 1 och 2)

Nominalfraserna *en större stad* ingår i prepositionsfraserna i skrivprocesserna. Det vill säga prepositionsfraserna *i en större stad* och *i stora städer* har prepositionen *i* och nominalfraserna *större stad* och *stora städer* som rektioner. Det här betyder att PP *i en större stad* har räknats som en del av prepositionsfraser och NP *en större stad* som en del av nominalfraser. Dessutom förekommer nominalfrasen (och prepositionsfrasen) i skrivprocessen av skribent 2 två gånger. Likadana fall av NP som ingår i en annan fras är NP *samma regler* som ingår i VP *följer samma regler* och NP *samma regler* som ingår i PP *med samma regler* återges i excerpt 14:

- (14) (följer) samma regler (skribent 4)
- (15) (med) samma regler (skribent 4)

Excerpten 14 har således räknats i två kategorier och excerpten 15 i två kategorier. Dessutom förekommer NP *samma regler* två gånger i skrivprocessen av skribent 4. Skrivprocesser innehöll även nominalfraser som till exempel *ett körkort* och även om det kan identifieras som en helsekvens enligt kriterierna som jag använder i den här avhandlingen och uttrycket består av två ord har jag lämnat enstaka ord med artikel utanför analys. I excerpt 16 återges dock att ett undantag av det här är nominalfrasen *ett måste* i en brisering i skrivprocessen av skribent 2:

(16) ...kan körkortet vara ett måste.

Körkortet beskrivs som obligatorisk men med en idiomatisk NP *ett måste*. Den här nominalfrasen förekommer i skrivprocessen av skribent 2 två gånger. NP förekommer i skrivprocessen som en del av en brisering vilket berättar nödvändigtvis inte om NP *ett måste* är ett uttryck som förekommer i skribentens skrift vanligen.

6.1.2 Verbfraser i skrivprocesser

Verbfraser som består av två eller flera ord var vanliga i skrivprocesser. Nästan hälften av helsekvenser identifierade i skrivprocesser är verbfraser. Infinita och finita verbfraser förekom i skrivprocesser och enligt identifiering som jag använde var infinita verbfraser och speciellt infinitivfraser vanligare. Exempel på infinita verbfraser som kan anses som helsekvenser i skrivprocesser återges i excerpter 17–22:

- (17) att ha bil (skribenterna 1,2 och 4)
- (18) att ha en bil (skribent 3)
- (19) att få (skribent 4)
- (20) att ha körkort (skribenterna 1, 2, 3 och 4)
- (21) att ha flera bil* (skribent 4)
- (22) att ha körkort och bil (skribent 4)

Infinitivfras *att ha bil* förekommer i tre briseringar i skrivprocessen av skribent 1. Dessutom är frasen *att ha bil* frekvent och förekommer i tre skribenters skrivprocesser. Olika variationer av en VP har producerats i skrivprocesser såsom i föregående excerpter. Även infinitivfras *att ha körkort* är en helsekvens som förekommer i alla skribenternas skrivprocesser. Dessutom är uttrycket *att ha körkort* en infinitivfras som skribenterna kan ha hämtat från uppgiftsbeskrivningen.

Infinitivfraser består vanligen av åtminstone två ord vilket påverkar att enligt kategorisering och identifiering jag har använt blev verbfrasernas del den största av alla helsekvenser i skrivprocesser. Exempel på finita verbfraser återges i följande excerpter:

- (23) behöver inte vara (skribenterna 2 och 3)
- (24) gillar att cykla* (skribent 4)
- (25) följer samma regler (skribent 4)
- (26) skulle kunna gå (skribent 3)
- (27) skulle (jag) säga (skribent 2)

Excerpten 25 innehåller en NP *samma regler* som har kategoriserats i nominalfraser.

6.1.3 Prepositionsfraser i skrivprocesser

I alla skrivprocesser kom det fram prepositionsfraser inom briseringar. Ungefär 20 % av helsekvenser i skrivprocesser var prepositionsfraser. Exempel på prepositionsfraser är excerpter 28–37:

- (28) med samma regler (skribent 4)
- (29) i Finland (skribenterna 1, 2 och 3)
- (30) vid ställen (skribent 3)
- (31) om året (skribent 2)
- (32) på grund av (skribent 2)
- (33) till exempel/t.ex. (skribenterna 1, 2 och 3)
- (34) i stora städer (skribenterna 1 och 2)
- (35) under dagen (skribent 3)
- (36) om trafik (skribent 4)

I excerpterna 28 och 34 ingår även nominalfraser som kan identifieras som helsekvenser (se även avsnitt 6.1.1. och 6.1.2.). I excerpten 37 kan ses ett exempel på en längre PP som omfattar NP och PP.

- (37) I andra stora städer i Finland (skribent 2)

NP (*andra*) *stora städer* som förekommer redan tidigare i excerpt 13 och PP i Finland som förekommer i excerpt 29 är exempel på syntaktiska fraser som ingår i andra syntaktiska fraser.

I excerpt 37 är det fråga om en längre PP och i den här studien har det räknats som en del av prepositionsfraser och således som helsekvens. Det här är ett bra exempel på att det kan finnas många olika sätt att identifiera helsekvenser.

6.1.4 Övriga helsekvenser

En tiondel av helsekvenser faller under kategorin övriga helsekvenser.

En sats som förekommer frekvent i briseringar i skrivprocesser är ”det är viktigt”. Varje gång uttrycket förekommer i skrivprocesser finns det inom en brisering vilket betyder att det skrivs utan pauser. Exempel på andra uttryck som förekommer i skrivprocesserna och inte faller under kategorierna nominalfraser, verbfraser eller prepositionsfraser men skrivs utan pauser eller korrigeringar finns nedan:

- (38) jag tycker att (skribenterna 2 & 4)
- (39) tycker jag att (skribent 4)
- (40) när man vill (skribent 2)
- (41) som jag redan sade (skribent 2)
- (42) även då (skribent 3)
- (43) osv (skribent 3)

De här exemplen om övriga uttryck som kan anses som helsekvenser i skrivprocesser varierar mellan skribenter. Uttrycken i exemplen 38 och 39 förekommer frekvent i skrivprocesser och skribenterna använder konstruktionen för att berätta sina åsikter. Bisatskonstruktionerna i exemplen 40 och 41 kan även analyseras som helsekvenser. Förkortningarna förekommer också i skrivprocesser såsom excerpten 43 som är förkortning om uttrycket *och så vidare*.

6.2 Skribenternas egna identifieringar

I det här avsnittet svarar jag på den andra forskningsfrågan. Skribent 1 har märkt följande uttryck som helsekvenser i sin text: *om man tänker på, skulle vara bra att ha, fördelar, nackdelar, till exempel, det är viktigt, på grund av, det finns, många gånger, varje dag och ha körkort*. Skribent 1 hade kallat uttrycken för helsekvenser.

Skribent 2 har identifierat följande uttryck som helsekvenser i sin text: *jag tycker att, ta körkortet, åka bil, åka buss, om året och på grund av*. I anteckningarna av skribent 2 kallades uttrycken för helfraser och helsekvenser.

Följande uttryck förekom i anteckningarna av skribent 3: *lättare att ta sig runt, vikarie jobb**, *mer vanligt att ha körkort än, åker sällan om inte alls, ute på landet, även om, hoppa (in) bakom ratten, när det (faktiskt) behövs, vara beroende av andra(s), är bäst för situationen, längre bort från centrumet, om fördelar väger mer än nackdelar, kan vara bra att ha och för säkerhets skull*. Skribent 3 hade identifierat längre uttryck och hade nämnt alla identifierade uttryck som briseringar.

Skribent 4 hade kallat uttrycken för helsekvenser och identifierat följande helsekvenser: *spela med samma regler, spela med, samma regler, var och en, lärt sig, hurdana regler, frågan om + obj., å andra sidan, skaffa (sig) + obj., dessa lektioner, tänk på, varje dag och väldigt långt borta*.

Att definiera begreppet helsekvens kan vara problematiskt (se även avsnitt 2.1) vilket kan leda till att skribenterna har också haft olika uppfattningar om vad en helsekvens är. Skribent 3 hade identifierat längre konstruktioner i sin färdiga text och kallat dem för briseringar. Till exempel i excerpt 44 finns dock två helsekvenser *längre bort* och *från centrumet* inom en brisering.

(44) *längre bort från centrumet* (skribent 3)

Å andra sidan har skribent 3 identifierat även kortare uttryck som briseringar:

(45) *vikarie jobb** (skribent 3)

(46) *ute på landet* (skribent 3)

Exemplen 45 och 46 kan ändå vara briseringar även om de är också helsekvenser. I analysen av skrivprocesser förekom båda helsekvenser inom briseringar och de omfattade inte mera text.

Skribenterna anser att de har lärt sig nominalfraser, verbfraser och prepositionsfraser som helsekvenser. Nominalfraser är till exempel *fördelar, nackdelar, många gånger, vikarie jobb** och *dessa lektioner*. Verbfraserna är till exempel *skulle vara bra att ha, ha körkort, kan vara bra att ha* och *åka bil*. Exempel på prepositionsfraser i anteckningar är *på grund av, till exempel* och *bakom ratten*. Dessutom anser skribenterna att de har lärt sig längre uttryck som helsekvenser. Skribenterna har även identifierat några uttryck som helsekvenser som hör till kategorin övriga. De är till exempel konstruktioner *det finns* och *jag tycker att*. Skribenterna

har identifierat även sådana uttryck som helsekvenser som verkar ha tagits från uppgiftsbeskrivningen såsom *fördelar*, *nackdelar* och *ha körkort*.

6.3 Intervjuer

I innehållet av intervjuer kom det upp uppfattningar om helsekvenser. I det här avsnittet presenterar jag delar i intervjuer där skribenterna har reflekterat över användning av helsekvenser. Det var inte alla skribenter som ställdes frågor om helsekvenser eller helfraser och helsekvenser kom inte upp på ett explicit sätt. I det här avsnittet svarar jag på den tredje forskningsfrågan.

Skribent 1 nämner att några strukturer kommer upp naturligt när intervjuaren ställer frågan i excerpt 47 om skribenten tänker på ordföljden och skribenten svarar i excerpt 48 att ordföljden kommer naturligt.

- (47) Mietitkö sä täällä sanajärjestystä? Täältä sulla tuli heti hienosti käännteinen kanssa tosi sujuvasti ”eller inte så skulle jag säga”. (Tänker du på ordföljden här? Här använder du omvänd ordföljd på ett flytande sätt ”eller inte så skulle jag säga”). (Skribent 1, intervju).
- (48) En mä mun mielestä, noi on nykyään aika automaattisia. (Jag tycker inte det, nuförtiden är de ganska automatiserade.) (Skribent 1, intervju).

Enligt skribent 1 kommer omvänd ordföljd på ett naturligt sätt och att skriva känns automatiserad vilket syftar på att konstruktionen som nämns i exemplet skrivs utan pauser och korrigeringar. Å andra sidan reflekterar skribent 1 över sina skriftvanor på följande sätt som kan ses i excerpt 49.

- (49) ...mä yleensä ehkä mietin sitä...mun niinku päässä ensin, että mä kirjoitan sen tavallaan oikein. Ehkä mä mietin myös sitä kielioppia...ja sitten mä vasta kirjoitan niinku etten mä vaan kirjoitakaan sitä väärin...ehkä just sanojen sukua ja sitten myös tota sanajärjestystä...Että ehkä siksi se näyttää siltä, että se tulee niinku luonnostaan tossa noin tekstissä. (...vanligen tänker jag kanske på det...i mitt huvud först att jag skriver det på sätt och vis rätt. Kanske tänker jag också på grammatik...och sedan skriver jag först liksom att jag inte går och skriver

fel...kanske just genus av ord och sedan också ordföljd...Att kanske därför ser det ut som att det kommer liksom naturligt i texten.). (Skribent 1, intervju).

Skribent 1 förklarar varför hen tycker att uttryck förekommer i en målspråksenlig form i skrivprocessen och att annars skulle de inte förekomma naturligt. Här syftar skribent 1 inte direkt på helsekvenser utan att hen försöker tänka på en målspråksenlig form av ett uttryck först och sedan skriva det. Skribent 1 verkar koncentrera på grammatiska regler innan hen producerar text.

Skribent 3 får frågan om inläring av helsekvenser som kan ses i excerpt 50 och svarar i excerpt 51 vilket nytta hen har fått av helsekvenser.

- (50) Ootko huomannut, että olisit oppinut semmoisia könttiä tai niinku sanotaan että tietäisit että intresserad av ja tälleen että onko ne semmosia? (Har du märkt att du hade lärt sådana helsekvenser eller att du vet att till exempel *intresserad av* är en?). (Skribent 3, intervju)
- (51) Ehkä joo siis nimenomaan just semmoisia niinku fraaseja ja siis semmoisia koska musta tuntuu tai siis mähän oon oppinut ruotsia eniten no tietysti koulussa, mutta siis eniten ihan vaan puhumalla ja ja keskustelemalla niin sitten musta tuntuu että mä edelleen luotan enemmän mun kielikorvaa... (Kanske jo just sådana fraser eftersom det känns som att jag har lärt mig svenska mest förstås i skolan men alltså mest genom att bara prata och diskutera och det känns att jag fortfarande litar mera på min språkkänsla...). (Skribent 3, intervju)

Skribent 3 svarar inte direkt till frågan om helsekvenser och svarar inte heller till frågan om hen vet att om *intresserad av* en helsekvens. Skribenten nämner att det känns som att inläring av svenska har skett i skolan men även genom att prata och använda fraser. Å andra sidan reflekterar skribenten över att hen litar på språkkänslan vilket syftar på att hen kanske använder olika uttryck på ett automatiserat sätt. Även skribent 1 ställs frågan om användning av helsekvenser indirekt som i excerpt 52.

- (52) ...onko sulla jotain tiettyjä ilmaisuja joita sä käytät kun sä rakennat sitä tekstiä? Nyt sulla oli se ”för- ja nackdelar” siinä mutta onko jotain muita semmoisia? (...Har du några specifika uttryck som du använder när du bygger upp texten? Nu

hade du det där ”för- ja nackdelar” där men finns det några andra sådana?
(Skribent 1, intervju)

Det blir klart att intervjuaren syftar på användning av helsekvenser för att bilda text. Skribent 1 kan ha antingen förstått frågan fel eller helt enkelt inte kommit på några uttryck som hen använder. I excerpt 53 förklarar skribenten ändå att ämnet i texten påverkar användningen av uttryck.

(53) No ei tai se riippuu varmaan aiheesta niin paljon, että. (Tja nej eller det beror kanske på ämnet så mycket att.). (Skribent 1, intervju).

Skribent 1 svarar på frågan på en allmän nivå och det kan hända att intervjuaren menade precis den texten som intervjun handlar om.

Skribent 2 reflekterar över användning av helsekvenser på ett implicit sätt som i excerpt 54 och i excerpt 55 svarar intervjuaren att konstruktionen kommer på ett automatiskt sätt.

(54) ...aloitanko mä sen suoraan sillä tavalla, että mun mielestä on tärkeätä olla ajokortti. (...ska jag börja direkt på det sättet att jag tycker att det är viktigt att ha körkort.). (Skribent 2, intervju).

(55) Joo ja ihan selkeästi toi ”jag tycker att..” oli se ensimmäinen mikä sieltä tuli. (Ja och tydligen var det där ”jag tycker att..” det första som kom därifrån.). (Skribent 2, intervju).

Skribent 2 diskuterar om hen kan börja med en vanlig konstruktion att uttrycka ens åsikt. Även skribent 4 förklarar i excerpt 56 att uttrycka ens åsikt på svenska känns automatiserade.

(56) Joo mun mielestä toi ”men jag tycker”...se tuli aika silleen nopeasti ja mä en siinä kauheest epäroinyt... (Ja enligt min åsikt det där ”men jag tycker”...det kom ganska snabbt och jag tvekade inte mycket där...). (Skribent 4, intervju).

Användning av verbfrasen *ta körkortet* förklarar skribent 2 i excerpt 57.

(57) ...tuossa mä rupean korjaamaan kohtaa ”skaffa ja den”, että mä laitan niinku taas ”ta körkortet” kun sehän on se ehkä virallisempi... (...där börjar jag korrigera stället ”skaffa ja den”, att jag skriver ”ta körkortet” i stället eftersom det är kanske mer officiellt...). (Skribent 2, intervju).

Verbfrasen *ta körkortet* verkar användas som helsekvens åtminstone av skribent 2.

Skribenterna reflekterar över att de använder helsekvenser men ingen av skribenterna nämner begreppet helsekvenser under intervju. Skribent 3 gör ett undantag och använder ordet *fraser* som kan ses i excerpt 51. Reflektering över helsekvenser sker genom exempel på helsekvenser och genom att beskriva att några konstruktioner är automatiserade vilket syftar på att konstruktioner kan vara helsekvenser.

7 Diskussion

I min avhandling har jag analyserat skrivprocesser i svenska som andraspråk och anteckningar samt intervjuer av fyra skribenter. Syftet med avhandlingen har varit att fördjupa kunskaper om helsekvenser i fyra skribenters skrivprocesser i svenska som andraspråk och ta reda på skribenternas egna uppfattningar om helsekvenser.

I analysen av skrivprocesser kom det fram 376 helsekvenser. Hälften av helsekvenser var verbfraser. I verbfraser ingår infinita och finita verbfraser vilket är en orsak till att verbfrasernas del är så stor. Dessutom förekommer verbfraser sällan som bara ett ord vilket också påverkar resultat. En fjärdedel av helsekvenser var nominalfraser. En femtedel av helsekvenser var prepositionsfraser. En tiondel av helsekvenser var övriga helsekvenser som kunde identifieras som helsekvenser även om de inte kunde kategoriseras i någon av de föregående tre kategorier. I alla kategorier kom det även fram uttryck direkt från uppgiftsbeskrivningen. Alla skribenter använder inte nominalfraser med bestämningar vilket kan delvis förklara också varför nominalfrasernas del inte var lika stor som verbfrasernas i min analys. Skrivprocesserna var ju förstås olika av många olika skäl. Dessutom var processerna av olika längden. Orsaken till att olika skribenterna hade samma och likadana helsekvenser kan vara att alla skrev om samma ämne. Skribenterna kan också ha tagit helsekvenser från uppgiftsbeskrivningen som till exempel *ha bil* och *ha körkort*. Till exempel skribent 3 skrev långa briseringar som påverkar till att det förekom flera helsekvenser.

Skribenterna kan också ha haft lite olika uppfattningar om vad egentligen en helsekvens är. Intressant var också märka att skribenterna hade kallat helsekvenser med olika namn i sina anteckningar. Definitionen av en helsekvens varierar mellan skribenter vilket kan ses i anteckningarna. Begreppen *helfras*, *helsekvens* och *burst* hade använts parallellt. Det var inte överraskande eftersom som jag har diskuterat i teoridelen av den här avhandlingen så kan det vara problematiskt att definiera begreppet helsekvens på ett specifikt sätt. Det kom fram betydligt färre helsekvenser i skribenternas egna anteckningar respektive analys av deras skrivprocesser. Det här var inte oväntat med tanke på att kriterier som användes i analys av skrivprocesser handlade om fraser och analys av skrivprocesser i den här avhandlingen har troligen varit mer noggrann än skribenternas egna analyser. Det går inte helt att jämföra min analys och skribenternas egna uppfattningar om helsekvenser. Samma uttryck som förekommer i analys av skrivprocesser hade dock identifierats som helsekvenser i skribenternas egna anteckningar. Att det förekom samma uttryck i analys av skrivprocesser

och analys av egna anteckningar kan betyda att skribenterna har haft en liknande bild på vad begreppet helsekvens syftar på.

Åtminstone en slutsats kan dras av uppfattningar om helsekvenser. Alla anteckningarna syftar på att helsekvenser ses som uttryck som produceras utan pauser och korrigeringar och består av flera ord eller morfem (se t.ex. Wray 2002, Mutta & Laine 2022). Helsekvenser kom upp på ett explicit sätt i intervjuer sällan även om jag förväntade mig och hade trott att intervjuaren ställer frågor eller frågan om användning av helsekvenser av varje skribent. I intervjuer reflekterar skribenterna över användning av helsekvenser även om frågor om helsekvenser inte ställs direkt. Det här visar att helsekvenser omfattar en stor del av skrift. Skribenterna nämnde inte helsekvenser men de beskrev hur de använde vissa fraser.

Det förekom likadana resultat som i Sundmans (2010) studie. Att använda samma konstruktioner som i uppgiftsbeskrivningen är vanligt även bland skolelever. Resultatet i min avhandling visade att helsekvenser som skribenterna hade tagit från uppgiftsbeskrivningen används under skrivprocesser. I Sundmans (2010) studie var nominalfrasernas del den största av helsekvenser medan i resultatet av den här avhandlingen var det verbfraser som var den vanligaste kategorin. Förstås var material, informanter och metoder i Sundmans studie annorlunda.

Att skribenterna kunde identifiera helsekvenser i sina egna texter berättar om sina kunskaper om sig själv som skribent. Skribenterna hade dock identifierat en relativ små del av helsekvenser i sina färdiga texter. Resultat visar även att skribenterna förstår vad en helsekvens är. Dessutom förekom det ett stort antal helsekvenser vilket kan betyda att en stor del av skrivandet består av helsekvenser. I Sundmans (2010) studie visade resultat att en hel text kan bestå av helsekvenser. Det här kan ge nyttig information om språkinläring. I språkundervisning kan det fokuseras på undervisning av helsekvenser. De flesta av helsekvenser som förekom i resultat var också i en målspråksenlig form. Det här kan betyda att helsekvenser lärs sig in i rätta form. Att helsekvenser i skrivprocesser skrevs i målspråksenliga former kan bero på olika aspekter såsom att skribenterna i denna studie var på högskolenivå. Även om en stor del av helsekvenser var verbfraser fanns det få felaktiga former av verbfraser vilket syftar på att lära verbfraser kan orsaka till att inlärare tillägnar sig målspråksenliga form. Att verbfraser tillägnas som helsekvenser kom upp även i Sundmans (2010) studie.

Om olika analysmetoder hade använts eller definitioner och kategorisering av helsekvenser hade varit annorlunda hade det troligen förekommit avvikande resultat. I den här avhandlingen har analyserats skrivprocesser och uppfattningar av endast fyra skribenter. Det kan emellertid vara utmanande att analysera materialet på ett objektivt sätt även om jag tror att mitt deltagande hjälper mig med att identifiera helsekvenser och att analysera materialet utifrån programmets data och intervjuer samt anteckningar. Det kan finnas problem med rapportering av innehållsanalys och ett av problem kan vara att analys inte verkar slutförd (Kyngäs m.fl. 2011, 139). Det här känner jag igen att kan vara en utmaning i analysdelen av min avhandling. Speciellt när det inte är möjligt att analysera allt och då är det också en utmaning att begränsa ämnet och begrepp som jag använder tillräckligt. Att vissa helsekvenser förekommer i samma skrivprocesser många gånger, kan bero på att texten redigeras flera gånger eller att skribenten använder vissa helsekvenser mycket. Det här kunde undersökas med en jämförelse mellan skrivprocesser och färdiga texter och då kunde det dras några slutsatser om upprepning av helsekvenser är redigering eller använder skribenten helsekvenser om och om igen i texten. Att det kom fram till exempel långa prepositionsfraser som omfattade nominalfraser ledde till att i princip räknades ett uttryck två gånger även om det kategoriserades i olika kategorier. Det här påverkade förstås antalet av helsekvenser. Identifiering av helsekvenser kunde jag även ha gjort i ett annat perspektiv och använt en avvikande kategorisering vilket hade troligen lett till olika resultat.

Vidare analys av helsekvenser kunde göras även om materialet jag har studerat i den här avhandlingen. För att få mer omfattande resultat av förekommandet av helsekvenser i skrivprocesser i svenska andraspråk behövs mer material och forskning om ämnet. Till exempel kategorisering av helsekvenser i språkbaserade och inlärbaserade helsekvenser kunde fungera som problemformulering i den här typen av materialet. Även skrivprocesser och färdiga skrivprodukter kunde jämföras med varandra.

Litteratur

- Abrahamsson, N. (2009). *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur.
- Axelsson, M. (1998). Helfraser och ramar – ett viktigt inslag på andraspråksinlärarens väg mot ett kreativt regelsystem. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.), *Första symposiet om svenska som andraspråk* (s. 191–202). Institutionen för lingvistik.
- Breuer, E. O. (2019). Fluency in L1 and FL writing: an analysis of planning, essay writing and final revision. I E. Lindgren & K. P. H. Sullivan (Red.), *Observing writing: Insights from keystroke logging and handwriting* (s. 190–211). BRILL.
- Chenoweth, N. A. & Hayes, J. R. (2001). Fluency in writing: Generating text in L1 and L2. *Written communication*, 18(1), 80–98.
- Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: method, applications and issues. *Health care for women international*, 13(3), 313–321.
- Elo, S. & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 63(1), 107–115.
- Forsberg, F. (2006). *Le langage préfabriqué en français parlé L2: Étude acquisitionnelle et comparative*. [Doktorsavhandling, Stockholms universitet].
- Haukås, Å., Bjørke, C. & Dypedahl, M. (2018). Introduction. I Å. Haukås, C. Bjørke & M. Dypedahl (Red.), *Metacognition in language learning and teaching* (s. 1–10). Routledge.
- Kellogg, R. T. (1996). A model of working memory in writing. I C. M. Levy & S. Ransdell (Red.), *The science of writing* (s. 57–71). Routledge.
- Knospe, Y. (2018). Metacognitive knowledge about writing in a foreign language – A case study. I Å. Haukås, C. Bjørke & M. Dypedahl (Red.), *Metacognition in language learning and teaching* (s. 121–138). Routledge.
- Kyngäs, H., Elo, S., Pölkki, T., Kääriäinen, M. & Kanste, O. (2011). Sisällönanalyysi suomalaisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. *Hoitotiede*, 23(2), 138–148. <https://www.researchgate.net/publication/261723764>
- Leblay, C. & Caporossi, G. (2015). A graph theory approach to online writing data visualization. I G. Cislaru (Red.), *Writing(s) at the crossroads* (s. 171–182). John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/z.194.09leb>
- Lindgren, E. & Sullivan, K. P. H. (Red.). (2019). *Observing writing: Insights from keystroke logging and handwriting*. BRILL. <https://doi.org/10.1163/9789004392526>

- Lindgren, E., Knospe, Y. & Sullivan, K. P. H. (2019). Researching writing with observational logging tools from 2006 to the present. I E. Lindgren & K. P. H. Sullivan (Red.), *Observing writing: Insights from keystroke logging and handwriting* (s. 1–29). BRILL.
- Malgorzata, A. U., Mahlow, C. & Piotrowski, M. (2025). Sentence-centric modeling of the writing process. *Journal of writing research*, 16(3), 463–498.
<https://doi.org/10.17239/jowr-2025.16.03.05>
- Mutta, M. (2017). Pausal behavior in the writing processes of foreign and native language writers: The importance of defining the individual pause length. I S. Plane m.fl. (Red.), *Research on writing: Multiple perspectives. International exchanges on the study of writing* (s. 511–529). Fort Collins, Colorado.
- Mutta, M. (2020). L2 fluency and writer profiles. I P. Lintunen, M. Mutta & P. Peltonen (Red.), *Fluency in L2 learning and use* (s. 63–80). Bristol.
- Mutta, M. & Laine, P. (2022). Tapaustutkimus monikielisten kirjoittajien kirjoitusprosesseista: Näppäilyntallennus apuna sanastokeskittymien tunnistamisessa. *Lähivertailuja*, 32, 120–149.
- Nguyen, N. T., McFadden, A., Tangen, D. & Beutel, D. (2013). *Video-stimulated recall interviews in qualitative research*. AARE Annual Conference, Adelaide 2013, 1–10.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED603301.pdf>
- Rasmussen, L. (2015). *L’usage des séquences préfabriquées dans le langage parlé d’étudiants finnophones du français L2 au niveau universitaires: Une étude de cas*. [Avhandling pro gradu, Turun yliopisto].
- Salminen, S. (2020). *Les séquences préfabriquées dans les productions écrites des étudiants du français L2 et du suédois L2*. [Avhandling pro gradu, Turun yliopisto]. UTUPub.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020052939746>
- Sandelowski, M. (1995). Qualitative analysis: What it is and how to begin? *Research in Nursing & Health*, 18(4), 371–375.
- SAS = Hultman, T. G. (2003). *Svenska Akademiens språklära*. Svenska Akademien.
- Siyanova-Chanturia, A. & Pellicer-Sánchez, A. (Red.). (2019). *Understanding formulaic language: A second language acquisition perspective*. Routledge.
- Siyanova-Chanturia, A. & D. Van Lancker Sidtis, (2019). What online processing tells us about formulaic language. I A. Siyanova-Chanturia & A. Pellicer-Sánchez (Red.), *Understanding formulaic language: A second language acquisition perspective* (s. 38–61). Routledge.

- Spelman Miller, K. (2006). Pausing, productivity and the processing of topic in online writing. I K. P.H. Sullivan & E. Lindgren (Red.), *Computer key-stroke logging and writing* (s. 131–156). BRILL.
- Sundman, M. (2010). Helsekvenser i finska grundskoleelevers skrivande. *Svenskans beskrivning*, 31, 327–336.
- Toropainen, O., Lahtinen, S. & Åberg, A. (2020). Metaspråklig kunskap i andraspråksskribenters reflektioner. *Nordand*, 4(2), 111–126.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021042824802>
- Turun yliopisto. (22 oktober 2023). KISUVI. <https://sites.utu.fi/kisuvi/>
- Weinert, R. (1995). The role of formulaic language in second language acquisition: a review. *Applied linguistics*, 16, 180–205.
- Wray, A. (2002). *Formulaic language and the lexicon*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wray, A. (2008). *Formulaic sequences: Pushing boundaries*. Oxford: Oxford University Press.
- Wray, A. (2009). Identifying formulaic language: Persistent challenges and new opportunities. I R. Corrigan, E. A. Moravcsik, H. Ouali & K. M. Wheatley (Red.), *Formulaic language: Volume 1, Distribution and historical change* (s. 27–51). John Benjamins Publishing Company.
- Wray, A. (2019). Concluding question: Why don't second language learners more proactively target formulaic sequences? I A. Siyanova-Chanturia & A. Pellicer-Sánchez (Red.), *Understanding formulaic language: A second language acquisition perspective* (s. 248–269). Routledge.
- Wulff, S. (2019). Acquisition of formulaic language from a usage-based perspective. I A. Siyanova-Chanturia & A. Pellicer-Sánchez (Red.), *Understanding formulaic language: A second language acquisition perspective* (s. 19–37). Routledge.

Lyhennelmä

Tutkimuksen taustaa

Tutkielmani aiheena on sanastokeskittymien käyttö ruotsi toisena kielenä - kirjoitusprosesseissa. Sanastokeskittymillä tarkoitetaan vähintään kahden sanan ilmausta, joka tuotetaan ilman taukoja ja joka on omaksuttu kokonaisuutena (Wray 2002). Esimerkki sanastokeskittymästä ruotsin kielessä on esimerkiksi *på fritiden*. Toisella kielellä tarkoitetaan kieltä, joka on opittu äidinkielen oppimisen jälkeen toisen kielen ympäristössä (Abrahamsson 2009, 13–14). Sanastokeskittymistä voidaan käyttää useita eri käsitteitä ja määritelmät ovat myös osittain päällekkäisiä (Weinert 1995, 182; Wray 2002, 8). Suomenkielisiä käsitteitä sanastokeskittymistä ovat myös esimerkiksi *sanarypäs* ja *könttä*.

Esimerkki aiemmasta tutkimuksesta liittyen sanastokeskittymiin on Sundmanin (2010) tutkimus suomenkielisten kahdeksannen ja yhdeksännen vuosikurssin oppilaiden sanastokeskittymien käytöstä ruotsinkielisissä teksteissä. Sundmanin (2010) tutkimus sanastokeskittymistä osoittaa, että oppilaiden käyttämät sanastokeskittymät voidaan jakaa neljään eri kategoriaan: verbilausekkeet, nominilausekkeet, prepositiolausekkeet ja ajanilmaukset.

Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimukseni tavoitteena on saada lisää tietoa sanastokeskittymien käytöstä ruotsi toisena kielenä -kirjoitusprosesseissa. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millä tavoin kirjoittajat reflektivat sanastokeskittymien käyttöä. Pyrin pääsemään tutkimuksen tavoitteeseen kolmen tutkimuskysymyksen avulla. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavanlaisia:

Minkälaisia sanastokeskittymiä kirjoittajien kirjoitusprosesseissa esiintyy?

Minkälaisia sanastokeskittymiä kirjoittajat ovat tunnistaneet omista teksteistään?

Millä tavoilla kirjoittajat reflektivat sanastokeskittymien käyttöä?

Kysymykset käsittelevät aineiston kolmea eri osaa ja niihin vastataan tutkielman tuloksia käsittelevässä kappaleessa.

Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Tutkielmani aineisto koostuu kirjoitusprosesseista, kirjoittajien tekemistä listoista sanastokeskittymistä sekä litteroiduista haastatteluista. Kirjoittajat ovat suomenkielisiä korkeakouluopiskelijoita, jotka opiskelevat ruotsia joko pääaineena tai sivuaineena yliopistossa. Tutkielmani aineisto on osa laajaa KISUVI-projektin aineistoa. Aineisto, jota tässä tutkielmassa käytetään, on kerätty osana opintojaksoa, jolle osallistui viisi opiskelijaa, joita tässä tutkielmassa kutsutaan kirjoittajiksi. Mukana on neljän opiskelijan kirjoitusprosessit, luettelot sanastokeskittymistä sekä litteroidut haastattelut. Viidennen opiskelijan kohdalla lista sanastokeskittymistä puuttui, joten en ottanut hänen kohdallaan muitakaan aineistoja mukaan tutkimukseen. Olin itse yksi näistä neljästä kirjoittajasta, vaikka en tuohon aikaan tiennyt tekeväni tästä aiheesta tai aineistosta pro gradu -tutkielmaani. Kirjoittajilla on ollut tehtävänä kirjoittaa argumentoiva teksti ruotsiksi noin 15–20 minuutissa. Tekstin aiheena on kaikilla ollut *Ajokortin hyödyt ja haitat*. Tämän jälkeen kirjoittajat ovat osallistuneet haastatteluun omasta kirjoitusprosessistaan. Lisäksi kirjoittajat ovat myöhemmin merkinneet valmiista teksteistään ne kohdat, jotka heidän mielestään ovat sanastokeskittymiä ja tehneet luettelon näistä.

Tutkimusmenetelmäni ovat enimmäkseen laadullisia, mutta myös määrällisen tutkimuksen piirteitä on. Kirjoitusprosessien tallentamisessa on käytetty apuna näppäilyntallennusohjelma GenoGraphiX-Logia, joka mahdollistaa kirjoitusprosessin muokkausten ja taukojen visualisoinnin jälkeenpäin. Olen käyttänyt ohjelman Linear text -toimintoa apuna purskeiden tunnistamisessa. Purskeella tarkoitetaan tekstiä, joka tuotetaan kahden vähintään kahden sekunnin tauon välissä (Mutta & Laine 2022, 121–122). Purske voi sisältää useita sanastokeskittymiä, mutta toisaalta myös koostua ainoastaan yhdestä sanastokeskittymästä. Sanastokeskittymien kategorisoinnissa käytän neljää eri kategoriaa, jotka ovat nominilausekkeet (NP), verbilausekkeet (VP), prepositiolausekkeet (PP) ja muut sanastokeskittymät. Sanastokeskittymien tunnistamiseksi olen määritellyt kaksi kriteeriä:

- Keskittymä koostuu vähintään kahdesta sanasta ja sisältyy joihinkin yllä mainituista kategorioista tai on muulla tavalla sanastokeskittymän kaltainen.
- Esiintyy purskeen sisällä eli tuotetaan ilman taukoja ja korjauksia.

Kirjoitusprosesseissa sekä kirjoittajien itse tekemissä luetteloissa esiintyvät sanastokeskittymät olen kategorisoinut ja järjestänyt taulukkolaskentaohjelma Excelin avulla.

Olen laskenut sanastokeskittymät ja eri kategorioiden osuuden kaikista sanastokeskittymistä. Myös kirjoittajien itse tunnistamat sanastokeskittymät on kategorisoitu edellä mainittujen kategorioiden mukaan. Haastattelujen analysoimisessa olen käyttänyt sisällönanalyysiä. Olen käynyt läpi haastattelut ja valinnut ne kohdat, jotka käsittelevät sanastokeskittymiä ja niiden käyttöä.

Tulokset ja pohdinta

Kaikissa kirjoitusprosesseissa esiintyi sanastokeskittymiä kaikista kategorioissa, joita tässä tutkimuksessa käytettiin. Yhteensä sanastokeskittymiä esiintyi 376. Suurin osa sanastokeskittymistä eli noin puolet oli verbilausekkeita, esimerkiksi *att ha körkort*. Noin neljäsosa sanastokeskittymistä oli nominilausekkeita, esimerkiksi *stora städer*. Viidesosa sanastokeskittymistä oli prepositiolausekkeita, kuten esimerkiksi *i Finland*. Kymmenesosa sanastokeskittymistä kuului kategoriaan *muut sanastokeskittymät*. Esimerkki tällaisesta sanastokeskittymästä on lauserakenne *Jag tycker att*. Sanastokeskittymistä osa oli myös sellaisia, jotka oli todennäköisesti otettu suoraan tehtävänannosta, kuten esimerkiksi *för- och nackdelar*. Kirjoittajien itse tekemistä luetteloista tuli esille merkittävästi vähemmän sanastokeskittymiä, mutta sanastokeskittymissä oli paljon samoja kuin kirjoitusprosesseissa esille tulleissa. Haastatteluissa ei suoraan viitattu sanastokeskittymiin kuin kerran, mutta kirjoittajat kertoivat sanastokeskittymien käytöstä epäsuorasti ja mainitsivat useita eri sanastokeskittymiä, vaikka niitä ei nimitettykään sanastokeskittymiksi.

Tutkimustulokset olivat samansuuntaisia kuin Sundmanin (2010) tutkimuksessa esille nousseet tulokset. Sanastokeskittymät vaikuttivat olevan merkittävä osa kirjoittamista. Toisin kuin Sundmanin (2010) tutkimuksessa, verbilausekkeet olivat suurin kategoria kirjoitusprosesseissa esiintyvistä sanastokeskittymistä. Tämä saattaa johtua siitä, että myös infiniittiset verbilausekkeet, kuten esimerkiksi *att ha körkort*, kuuluivat verbilausekkeiden kategoriaan. Lisäksi suoraan tehtävänannosta otetut sanastokeskittymät olivat yleisiä Sundmanin (2010) tutkimuksessa.

Tutkimuksen tulokset olisivat voineet olla hyvin erilaisia, mikäli sanastokeskittymien tunnistamiseen tai kategorisointiin olisi käytetty erilaista tapaa. Lisäksi tässä tutkimuksessa käytetty materiaali ei ole tarpeeksi laaja, jotta voitaisiin vetää johtopäätöksiä sanastokeskittymien käytöstä. Samaa materiaalia voisi kuitenkin hyödyntää ja esimerkiksi vertailla sanastokeskittymien käyttöä kirjoitusprosesseissa ja valmiissa teksteissä.